
Po letech debat vzniká v Česku za přispění vědců UK genetická banka živočichů

Po letech debat vzniká v Česku za přispění vědců UK genetická banka živočichů

Česká republika se začne i v další oblasti dotahovat na vyspělé evropské státy. Díky financím, které do země poputují z EHP a Norských fondů, se po několika letech, kdy se o tom pouze hovořilo, konečně zahájí budování sítě genetických bank živočichů žijících na území České republiky. Na projektu pracuje Ústav biologie obratlovců Akademie věd ČR a Přírodovědecká fakulta UK ve spolupráci s Natural History Museum při Univerzitě v Oslu.

Genetické banky živočichů uchovávají buď reprodukční materiál (tedy živá vajíčka a spermie, popřípadě embrya živočichů), nebo DNA či RNA živočichů a tkáně pro jejich izolaci. A právě národní síť tohoto druhého typu bank by měla vzniknout i v České republice. V okolních evropských státech přitom obdobné instituce existují už řadu let, Česká republika má v tomto směru velký časový skluz.

„Genetická banka, již chceme vybudovat, by měla shromažďovat a uchovávat materiál, který je cenný. Zprvce tedy chceme archivovat vzorky umožňující mapování současné variability vzácných a ohrožených druhů. Pak budeme shromažďovat důležitý genetický materiál získaný v průběhu jiného výzkumu, aby se dal využít pro další badatelskou práci, a to včetně vzorků druhů z rozvojových zemí, které jsou nedostatkové. Zatřetí budeme uchovávat reprezentativní vzorky co nejširšího spektra druhů, především klíčových a indikátorových druhů, pro mapování změn genetické diverzity v čase,“ vysvětlil jeden z hlavních koordinátorů projektu RNDr. Michal Vinkler, Ph.D., z Katedry zoologie Přírodovědecké fakulty UK.

Vybudování sítě genetických bank živočichů v České republice je součástí širšího projektu BIOM, jehož hlavním řešitelem je Ústav biologie obratlovců AV ČR. Zaměřen je především na vzdělávání v oblasti ochrany biodiverzity. EHP fondy mu letos v rámci programu CZ02 přislíbily téměř osmimilionovou podporu. Samotná práce na projektu se rozjede příští rok. V polovině února se tak v rámci pravidelné konference Zoologické dny bude v Brně konat první setkání zástupců institucí, které by se mohly do budování banky zapojit.

Genetické vzorky se budou v rámci tuzemské banky uchovávat ve hlubokomrazicích boxech při jednotlivých participujících institucích (v rámci UK bude genetická banka umístěna v Praze, v rámci ÚBO AV ČR v Mohelně na Vysočině). Jakmile se v České republice tato síť vytvoří, přijde na řadu další významný krok, a to její zapojení do mezinárodních databází, aby s uchovávanými vzorky mohli pracovat i zahraniční vědci. Už nyní se vznikající genetická banka živočichů při UK stala členem mezinárodní sítě Global Genome Biodiversity Network. Přírodovědecká fakulta UK má tak první mezinárodně registrovanou genetickou bankou pro volně žijící živočichy v České republice.

Koordinátoři projektu také nezapomínají přemýšlet o budoucnosti. Problém je totiž v tom, že EHP fondy poskytnou peníze jen na rok a půl. Jak to bude s financováním po uplynutí této doby, zatím vědci nevědí. „Určitě ale nemáme zájem na tom, po roce a půl zase skončit a mrazáky vypnout. Projekt zapadá do širší koncepce náplně Biocentra Kampusu Albertov, což je běh na dlouhou trať. Budeme muset hledat další způsoby financování, tuzemské i evropské,“ podotkl Michal Vinkler.

Projekt vybudování genetické banky je součástí projektu *BIOM: Vzdělávací centrum pro biodiverzitu – Mohelský mlýn*, který je finančně podporován z EHP fondů 2009–2014 (reg. č. projektu: EHP-CZ02-OV-1-029-01-2014) a Krajem Vysočina. Kontaktní osoba za UK: Michal Vinkler, e-mail: michal.vinkler@natur.cuni.cz. Více informací naleznete na vznikajících webových stránkách www.biom.ivb.cz.

Kraj Vysocina